

Urineweginfecties

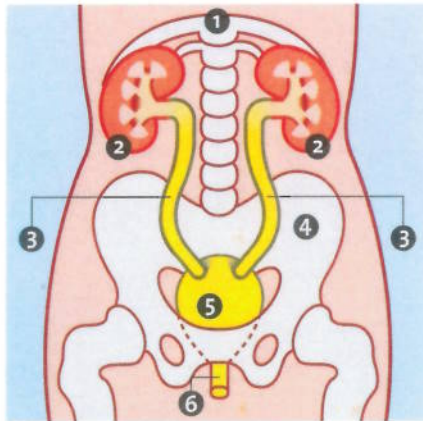
Over blaasontsteking en nierbekkenontsteking

Deze folder informeert u over blaasontsteking en nierbekkenontsteking. Blaasontsteking is een infectie van de lagere urinewegen en soms onschuldig.

Een opstijgende infectie naar de hogere urinewegen kan leiden tot nierbekkenontsteking, een minder onschuldige aandoening.

De ligging van de urinewegen

De urine verlaat de nieren via de nierkelken en het nierbekken en gaat dan langs de urineleiders naar de blaas. Via de plasbuis wordt de urine uitgeplast. Het nierbekken en de urineleiders noemt men de hogere urinewegen, de blaas en de plasbuis worden lagere urinewegen genoemd.

Ligging van de urinewegen

- ① wervelkolom
- ② nier
- ③ urineleider
- ④ bekken
- ⑤ blaas
- ⑥ plasbuis

Blaasontsteking

Blaasontsteking ontstaat vrijwel altijd door het binnendringen van bacteriën in de blaas. Vaak is gelijktijdig de plasbuis ontstoken. In enkele gevallen ontstaat blaasontsteking door chemische oorzaken bijvoorbeeld door gebruik van zeep of shampoo bij het wassen van de schaamstreek.

Verschujselen

Als u vaak (kleine beetjes) moet plassen, kan dit wijzen op een blaasontsteking. Dit gaat meestal gepaard met pijn of een branderig gevoel tijdens het plassen. Ook hebt u het gevoel alsof de blaas niet helemaal leeg is. De urine is troebel, ruikt vaak anders en bevat soms bloed. Niet iedereen heeft evenveel last van een blaasontsteking. De verschujselen zijn soms zo vaag, dat u het niet eens opmerkt. Voelt u zich echter ziek en hebt u koorts, dan hebt u niet alleen een blaasontsteking, maar waarschijnlijk ook een nierbekkenontsteking.

Oorzaken

Uw lichaam heeft een natuurlijke afweer tegen bacteriën. Bij verminderde weerstand krijgen bacteriën meer kans. Bacteriën kunnen eenvoudig de blaas inkomen, doordat zich in de schaamstreek veel bacteriën bevinden. Eenmaal in de blaas kunnen ze goed blijven leven en zich daar gemakkelijk vermenigvuldigen. Regelmatig en volledig uit-

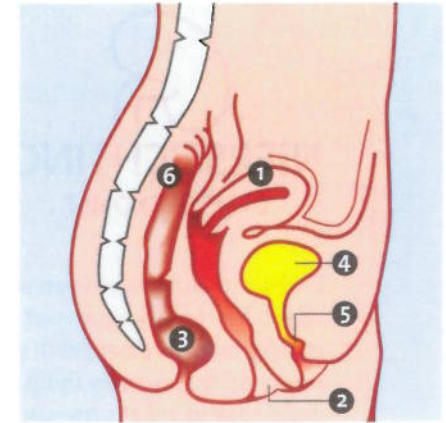
plassen helpt op een natuurlijke manier bacteriegroei in de blaas binnen de perken te houden.

Door sommige afwijkingen in de lagere urinewegen (plasbuis, blaasuitgang) kan niet alle urine worden uitgeplast. Er blijft steeds een restje achter waarin de bacteriën zich kunnen vermenigvuldigen. Hierdoor ontstaat gemakkelijker een blaasontsteking.

Ook kan er een aangeboren afwijking in het spel zijn. Vooral bij kinderen met regelmatig een blaasontsteking moet men hierop bedacht zijn. Op latere leeftijd zijn baarmoederverzakking en prostaatvergroting veel voorkomende oorzaken van onvoldoende blaasontleding met blaasontsteking als gevolg. Patiënten met diabetes krijgen gemakkelijker blaasontstekingen omdat suiker in de urine een uitstekende voedingsbodem is.

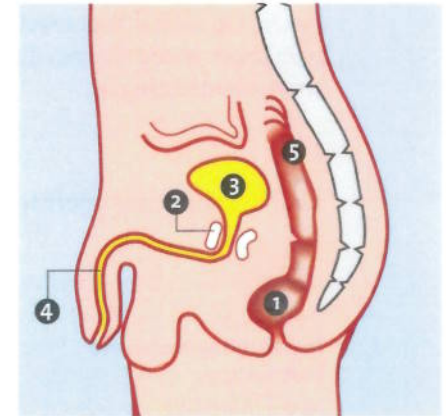
Waarom blaasontsteking vaker voorkomt bij vrouwen

Bij vrouwen is de kans op blaasontsteking groter dan bij mannen. De plasbuis is bij vrouwen korter dan bij mannen. Bovendien zit de plasbuis bij de vrouw dicht bij de vagina en de anus. Hierdoor kunnen bacteriën gemakkelijker in de blaas komen. Sommige vrouwen krijgen gemakkelijk een blaasontsteking na geslachtsgemeenschap. Goed uitplassen na het vrijen kan dan helpen. Bij zwangerschap is de kans op blaasontsteking nog weer groter. Vaker dan normaal stijgt de infectie op waardoor het niet bij een blaasontsteking blijft maar ook een nierbekkenontsteking kan ontstaan. Daarom is het vooral tijdens de zwangerschap belangrijk een blaasontsteking niet te verwaarlozen.

Ligging van de blaas bij de vrouw

- ① baarmoeder
- ② vagina
- ③ anus
- ④ blaas
- ⑤ plasbuis
- ⑥ darmen

Ligging van de blaas bij de man

- ① anus
- ② prostaat
- ③ blaas
- ④ plasbuis
- ⑤ darmen

Nierbekkenontsteking

Als een infectie opstijgt van de lagere naar de hogere urinewegen, kan een nierbekkenontsteking ontstaan. Meestal is een niet opgemerkte, of niet goed behandelde blaasontsteking de oorzaak. Nierbekkenontsteking is veel ernstiger

dan blaasontsteking. Een blaasontsteking is vaak alleen vervelend, met een nierbekkenontsteking voelt u zich echt ziek.

Verschujselen

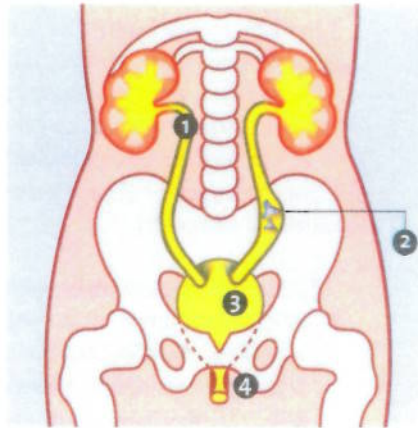
Bij nierbekkenontsteking ontstaat binnen enkele uren tot binnen een dag pijn in één of beide zijden van de rug, net onder de ribben. Vaak straalt de pijn uit naar de geslachtsorganen. De patiënt heeft (hoge) koorts, soms met koude rillingen en moet niet zelden overgeven. Bij kinderen zijn de symptomen gewoonlijk minder uitgesproken. Koorts kan het enige verschijnsel zijn. Vandaar dat bij onbegrepen koorts bij kinderen altijd de urine wordt onderzocht.

Oorzaken

Zoals al besproken kan een niet of onvoldoende behandelde blaasontsteking opstijgen en nierbekkenontsteking veroorzaken.

Opstijgende infecties treden vaker op als er verstoppingen zijn in de urinewegen. Hierdoor kan geïnfecteerde urine moeilijker wegvloeien en vinden bacteriën gemakkelijker hun weg naar boven. Deze verstoppingen kunnen het gevolg zijn van aangeboren afwijkingen van de urinewegen of van een ziekte zoals een gezwel.

Een bekende aangeboren afwijking bij kinderen is terugstroming (reflux). Hierbij functioneert het sluitmechanisme tussen blaas en urineleider niet goed. Bij het plassen stroomt een deel van de urine naar boven. Dit kan op zichzelf al nierschade veroorzaken, maar wordt nog erger als daarbij de urine is geïnfecteerd, wat regelmatig voorkomt.

Mogelijke plaatsen van afwijkingen die verstoppingen kunnen veroorzaken

- Vernauwing op de overgang tussen nierbekken en urineleider, het nierbekken zet hierdoor uit.
- In de urineleider, bijvoorbeeld door stenen
- De uitgang van de blaas
- In de plasbuis door vernauwing

Ook nierstenen kunnen tot verstoppingen leiden.

Bij oudere mannen is een vergrote prostaat nogal eens oorzaak van verstoppingen door afklemming van de blaashals.

Als oorzaken niet behandeld worden, ontstaan eerder nierbekkenontsteking die de neiging hebben telkens terug te komen. Hierdoor kan op den duur nierschade ontstaan (zie afbeelding). Overigens kunnen verstoppingen ook nierschade veroorzaken wanneer er geen sprake is van een infectie.

Onderzoek bij urineweginfecties

Urineweginfecties kunnen meestal met urine-onderzoek worden vastgesteld. Bij een blaasontsteking is meer onderzoek niet nodig, tenzij deze telkens terugkeert. Ook bij nierbekkenontsteking vormt urineonderzoek het

uitgangspunt. Daarnaast kan extra onderzoek nodig zijn zoals bloed-onderzoek, en echo- en röntgenonderzoek. Deze onderzoeken gebeuren bij steeds terugkerende nierbekkenontsteking of als een verstopping wordt vermoed.

Behandeling van urineweginfecties

Bij infecties van de urinewegen is het van het grootste belang de urine goed te laten doorstromen. Daarom moet u veel drinken waardoor u regelmatig plast. Bij lichte blaasontsteking kan dit voldoende zijn. Verdwijnen de klachten hierdoor niet, dan krijgt u daarnaast antibiotica.

Patiënten met diabetes zijn extra gevoelig voor blaasontsteking.

Optimale behandeling van de diabetes kan de frequentie verminderen.

Bij nierbekkenontsteking zijn altijd antibiotica noodzakelijk.

Als infecties (mede) ontstaan door verstoppingen dan moeten deze behandeld worden. Vaak betekent dit een operatie. Soms komt deze te laat en is door de verstopping en bijkomende infecties blijvende nierschade ontstaan. Helaas is verdere achteruitgang dan meestal niet meer te stoppen en gaat de nierfunctie geleidelijk verder achteruit. In een aantal gevallen is uiteindelijk niervervangende behandeling nodig (dialyse, transplantatie).

Tot slot

Een folder als deze kan alleen algemene informatie bieden. Persoonlijke medische vragen kunt u het beste aan uw arts stellen.